

Au fost supuși tratamentelor inumane pentru arborarea drapelului Republicii Moldova la Corjova, iar CtEDO s-a expus pe acest caz

Recent, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a făcut publice 8 hotărâri cu privire la 17 cauze, dintre care în 15 cauze reclamantii au fost reprezentați de avocați din cadrul Asociației Promo LEX. Informații pe alte cauze precum Iovcev și alții c. Moldova și Rusia găsiți [aici](#), Negruță c. Moldova și Rusia [aici](#).

Una din cauze se referă plângerea adresată CtEDO de către Valeriu Mițul și Iurie Coțofan ([Mițul și Coțofan v. Moldova și Rusia, nr. 33446/11](#)). Este vorba despre acțiunile abuzive ale miliției transnistrene din 2 martie 2011, când Primarul satului Corjova –

Valeriu Mițul și un consilier sătesc – Iurie Coțofan, au fost arestați pe motiv că ar fi participat la un miting prilejuit comemorării victimelor războiului din anul 1992.

Aceasta se întâmpla în momentul când cei doi funcționari ieșeau din Biserica din satul Corjova și se îndreptau către cimitir pentru a depune flori. Deoarece, aveau cu sine drapelul Republicii Moldova, ei au fost acostati de aproximativ 30 de angajați ai miliției transnistrene, care au aplicat măsurile speciale și i-au reținuți pe reclamantii. În aceeași zi, un așa numit judecător al "judecătoriei Dubăsari"

a condamnat reclamanții la 7 zile arest contravențional pe motiv de nesupunere cerințelor milițienilor și pentru faptul că a îndrăznit să ridice drapelul Republicii Moldova în localitatea Corjova, raionul Dubăsari.

Reclamanții au fost plasați intenționat în condiții degradante de detenție, la subsolul secției de miliție din orașul Dubăsari. Celor doi le-au fost refuzate vizita avocaților și recepționarea bunurilor din partea rudelor. Au fost deținuți timp de 3 zile în celule umede cu miros de mucegai, fără încălzire, cu paturi metalice. Funcționarii au fost eliberați după 3 zile de arest și detenție în subsolul secției de miliție. În urma detenției în aceste condiții ambii reclamanți au fost spitalizați ca urmare a înrăutății stării generale de sănătate. Ulterior, reclamantul Valeriu Mițul a fost diagnosticat cu insuficiență cardiacă și a fost supus la două intervenții chirurgicale.

Curtea a constatat violarea art. art. 3, 5 par. 1, 13 ale Convenției de către Federația Rusă. Curtea a dispus încasarea sumei de 9000 Euro în calitate de prejudicii morale pentru fiecare reclamant, și 1800 Euro în calitate de costuri și cheltuieli.

Tot atunci, CtEDO a pronunțat alte hotărâri prin care a recunoscut violarea dreptului de a nu fi supus torturii și tratamentelor inumane și degradante, precum și dreptului la libertate și siguranță în cauzele *Berzan și alții v. Moldova și Rusia nr. 56618/08* (care au fost conexe 10 cauze),

Untilov v. Moldova și Rusia, nr. 80882/13, Babchin v. Moldova și Rusia, nr. 55698/14, Matcenco v. Moldova și Rusia 10094/10.

În total pe cauzele respective CtEDO a dispus încasarea prejudiciilor morale în mărime de 272200 Euro.

Reclamanții au fost reprezentați de către avocați și juriști din cadrul Asociației Promo-LEX.

Pentru mai multe detalii, contactați:

Alexandru Postica,
Avocat, Director de Program,
Asociația Promo-LEX,
Tel: (22) 450024,
GSM: 069104851,
e-mail: info@promolex.md

APEL PUBLIC – În pragul campaniei electorale, Promo- LEX cheamă toți concurenții electorali să evite discursurile care promovează ura și intoleranța

În pragul campaniei electorale, Promo-LEX cheamă toți concurenții electorali să evite discursurile care promovează ura și intoleranța.

Promo-LEX solicită autorităților să adopte cât mai curând amendamentele legislative pentru sancționarea faptelor

motivate de ură și prejudecată.

Experiența monitorizării campaniilor electorale precedente a arătat că discursul bazat pe diverse forme de intoleranță devine un instrument utilizat tot mai des în procesele electorale din Moldova. Aceasta este una din concluziile de bază ale monitorizării discursului de ură și instigării la discriminare în spațiul public, realizate de Asociația Promo-LEX în anul [2018](#) și în [primul trimestru al anului 2019](#).

Monitorizarea realizată de Promo-LEX în primul trimestru al anului 2019, care a inclus și campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24.02.2019, a arătat că procesele electorale reprezintă un catalizator al răspândirii urii și intoleranței în spațiul public, iar numărul total al cazurilor de discurs de ură în anul 2019 a crescut cu aproximativ 83% față de anul 2018.

Asociația Promo-LEX reiterează că libertatea de exprimare reprezintă un pilon fundamental pentru orice stat democratic și nu contestă importanța acesteia pentru procesele politice și politicieni. Cu toate acestea, considerăm că prețul libertății de exprimare nu poate fi ura și intoleranța în societate. Promovarea unui limbaj echilibrat, non violent și bazat pe respect nu doar va crește calitatea discursului politic în campania electorală, dar va oferi alegătorilor posibilitatea de a-și concentra atenția pe problemele din societate și nu pe mesajele de ură sau discriminare. Pe de altă parte, comportamentul civilizat va da dovada maturității clasei politice.

Din aceste motive, Asociația Promo-LEX invită toți concurenții electorali, politicienii și actorii implicați deja în alegerile locale generale și alegerile parlamentare noi din 20 octombrie 2019, precum și cei care urmează a fi înregistrați în cursa electorală, să dea dovadă de respect, să se exprime echilibrat și să aibă un comportament decent, în spiritul valorilor democratice.

În același timp, Promo-LEX consideră necesară adoptarea cât mai rapidă a amendamentelor legislative privind sancționarea faptelor motivate de prejudecată, prevăzute în proiectul de lege nr. 301 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (versiunea din iulie 2017, după comasarea cu proiectul nr. 277), luând în considerare și recomandările făcute pe marginea acestuia de organizațiile naționale și internaționale.

Adoptarea amendamentelor legislative menționate *ante* va duce la creșterea gradului de responsabilitate a actorilor implicați în promovarea discursului de ură și va oferi posibilitatea de a combate eficient faptele motivate de prejudecată, inclusiv discursul de ură.

Asociația Promo LEX va continua monitorizarea discursului de ură în această campanie electorală și va prezenta rezultatele acesteia în rapoartele periodice ale Misiunii de Observare a Alegerilor Locale Generale din 20 octombrie 2019, dar și în raportul final privind discursului de ură și instigarea la discriminare în spațiul public și mass-media din RM.

Monitorizarea discursului de ură este realizată în cadrul proiectului „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa II”, implementat de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar oferit de Departamentul Justiție și Drepturile Omului din cadrul Fundației Soros-Moldova.

Moldova condamnată de rând cu Rusia în două cauze transnistrene ca urmare a transmiterii persoanelor către așa numitele organe de urmărire penală din regiune

În data de 17 septembrie 2019, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a făcut publice două hotărâri în care au recunoscut Republica Moldova și Federația Rusă vinovate de violarea dreptului de a nu fi

supus torturii și tratamentelor inumane, precum și dreptului la libertate și siguranță.

Aceste cazuri ridică spre dezbateră problema colaborării între organele de drept constituționale și reprezentanții organelor secesioniste care nu au nici un drept să examineze cauze și să aplice pedepse penale. Anterior Curtea a constatat această problemă în cauza *Braga c. Moldovei și Federației Ruse*, nr. 76957/01. Recent autoritățile constituționale au asistat la arestarea unui funcționar din regiunea transnistreană care la fel a fost transmis administrației secesioniste, detalii [aici](#).

În cauza *Negruță v. Moldova și Rusia*, nr. 3445/13, reclamantul a fost reținut la 14 iunie 2011 în or. Rezina de către CCCEC,

apoi a fost transmis așa numiților reprezentanți ai organelor de miliție din regiunea transnistreană într-un caz penal pornit de către aceștia. Reclamantul a fost pus sub acuzare și condamnat de către așa numitele organe de urmărire penală din regiune. Reclamantul a fost transferat în închisoarea nr. 1 din Hlinaia, unde a fost deținut în condiții inumane și degradante de detenție. Acesta a fost eliberat din locurile de detenție la 27.10.2014. Curtea a ajuns la concluzia că autoritățile moldovenești, care trebuiau să controleze situația la momentul arestării reclamantului, nu au împiedicat reținerea sa de către așa numitele autorități ale "RMN", care ulterior l-au condamnat și plasat în condiții inumane și degradante. Curtea a constatat violarea art. art. 3, 5 par. 1, 13 a Convenției de către ambele state – Republica Moldova și Federația Rusă. Totodată a constatat violarea art. 1 Protocol adițional la Convenție, ca urmare a "confiscării" mijlocului de transport ce aparținea reclamantului de către așa numitele instanțe de judecată.

Curtea a dispus încasarea sumei de 15000 Euro în calitate de prejudicii morale, dintre care 5600 din contul Republicii Moldova și 9400 din contul Federației Ruse, precum și a sumelor pentru reprezentare în mărime de 1900 Euro, dintre care 700 Euro din contul Republicii Moldova și 1200 Euro din contul Federației Ruse.

În cauza *Filin v. Moldova și Rusia, nr. 48841/11*, reclamantul a fost reținut în apartamentul său din mun. Chișinău, unde locuia la 25.03.2009. Potrivit reclamantului reținerea a fost efectuată de către persoane care s-au prezentat de la Inspectoratul de poliție Ciocana, dar care nu au prezentat nici un document confirmativ în acest sens. Peste jumătate de oră de la reținere reclamantul a sunat soția și i-a comunicat că se află în arestul miliției din or. Dubăsari, controlat de administrația secesionistă. La 21.10.2009 reclamantul a fost condamnat de către "judecătoria r. Dubăsari" la 8 ani privațiune de libertate, acesta a fost eliberat la 17.03.2015.

Reclamantul la fel a fost deținut în închisoare din or. Hlinaia în condiții inumane și degradante. În cauza Filin, Curtea a apreciat că nu poate fi constatat cu certitudine faptul că reclamantul a fost arestat de către angajații poliției, însă este în afara oricărui dubiu că reclamantul a ajuns în arestul așa numitelor organe de miliție din regiune. Curtea a menționat că nu a primit nici un răspuns univoc de la Guvernul RM, cu privire la modalitatea prin care angajații miliției transnistrene au putut traversa mai multe posturi de control. Prin urmare, Curtea a constatat că Guvernul nu a depus suficient efort pentru a împiedica transferul reclamantului în locurile de detenție din regiune. Curtea a constatat violarea art. art. 3, 5 par. 1, 13 a Convenției de către ambele state – Republica Moldova și Federația Rusă.

Curtea a dispus încasarea sumei de 20000 Euro în calitate de prejudicii morale, dintre care 8000 din contul Republicii Moldova și 12000 din contul Federației Ruse, precum și a sumelor pentru reprezentare în mărime de 2000 Euro, dintre care 800 Euro din contul Republicii Moldova și 1200 Euro din contul Federației Ruse.

Reclamanții au fost reprezentați de către avocați și juriști din cadrul Asociației Promo-LEX.

Pentru mai multe detalii, contactați:

Alexandru Postica, Avocat,
Director de Program,
Asociația Promo-LEX,
Tel: (22) 450024,
GSM: 069104851,
e-mail: info@promolex.md

CtEDO constată violarea dreptului educație, de către Federația Rusă, într-un nou dosar al școlilor din stânga Nistrului

Astăzi, 17 septembrie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a făcut publice 8 hotărâri ce includ 17 cauze privind încălcarea drepturilor omului în regiunea transnistreană. În 15 din cele 17 cauze reclamanții sunt reprezentați de către avocații Promo-LEX. O sinteză privind deciziile Curții va fi publicată în scurt timp.

Prima hotărâre se referă la cauza Iovcev și alții 13, împotriva Republicii Moldova și Federației Ruse.

*Înalta Curte a constatat violarea articolelor: art. 2 al Protocolului 1, dreptul la instruire; art. 8 al Convenției, dreptul la respectarea vieții private și de familie, art. 5 alin. 1 dreptul la libertate și siguranță, de către **Guvernul Federației Ruse**. Detalii găsiți [aici](#).*

Astfel, Curtea a dispus spre încasare, suma de 126.000 Euro cu titlul de prejudicii morale și 5.000 Euro cu titlul de costuri și cheltuieli pentru reprezentare din contul Federației Ruse.

Reclamanții sunt profesori, angajați, elevi și părinți din patru școli cu predare în grafia latină, din regiunea transnistreană: Liceul Teoretic "Lucian Blaga" din Tiraspol; Liceul Teoretic "Mihai Eminescu" din Dubăsari; Liceul Teoretic "Ștefan cel Mare și Sfânt" din Grigoriopol și Gimnaziul din s. Corjova, r-nul Dubăsari.

După pronunțarea de către CtEDO, a Hotărârii pe cauza [Catan și alții, în octombrie 2012](#), situația școlilor cu predare în grafia latină din regiunea transnistreană nu s-a îmbunătățit. Mai mult ca atât, administrația locală a continuat aplicarea presiunilor administrative și financiare asupra instituțiilor și hărțuirea psihologică a profesorilor și elevilor.

Amintim că în februarie 2014 directorul Liceului Teoretic „Lucian Blaga” din or. Tiraspol, Ion Iovcev, contabilă și șoferul instituției de învățământ au fost opriți de către miliția transnistreană, iar ulterior au fost lipsiți de libertate. Aceștia au fost învinuiți de contrabandă cu mijloace bănești, când încercau să treacă așa zisa vamă, având la ei salariile profesorilor Liceului Teoretic „Lucian Blaga”.

Pentru mai multe detalii, contactați:

Alexandru Postica, Avocat,
Director de Program,
Asociația Promo-LEX,
Tel: (22) 450024,
GSM: 069104851,
e-mail: info@promolex.md

**OPINIE | Asociația Promo-LEX
își manifestă interesul față
de participarea la procesul
de consultare publică inițiat**

**de Biroul Relații cu Diaspora
privind amplasarea geografică
și numerică a secțiilor de
votare intenționate a fi
deschise în circumscripția
uninominală nr. 50 pentru
desfășurarea alegerilor
parlamentare noi din 20
octombrie 2019**

Nr. 198 din 13 septembrie 2019

Expediat prin poștă electronică

**Biroului Relații cu Diaspora
Cancelaria de Stat
Guvernul Republicii Moldova**

Asociația Promo-LEX, în temeiul Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional și a Hotărârii Guvernului nr. 967 din 9 august 2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, își manifestă interesul față de participarea la procesul de consultare publică inițiat de Biroul Relații cu Diaspora (BRD) privind amplasarea geografică și numerică a secțiilor de votare intenționate a fi deschise în circumscripția uninominală (CU) nr. 50 pentru desfășurarea alegerilor parlamentare noi din 20 octombrie 2019.

Respectiv, Promo-LEX, se adresează BRD cu solicitarea de a fi examinate constatările, concluziile și recomandările Misiunii vizavi de proiectele hotărârilor înaintate pentru consultare publică, din cadrul prezentei Opinii.

CONSTATĂRI ȘI RECOMANDĂRI:

Privind procedura de consultare publică

Asociația Promo-LEX *salută acțiunea BRD de a supune consultării publice* numărul și amplasarea secțiilor de votare preconizate a fi constituite în CU nr. 50. Este o noutate pentru procesul electoral când o subdiviziune a Guvernului, care este responsabil potrivit legislației electorale "vechi"¹ de propunerea secțiilor de votare peste hotare, a inițiat procedura consultării publice pe subiectul dat.

În același timp, atragem atenția asupra faptului că *invitația de participare la consultare publică este adresată doar reprezentanților diasporei*, excluzând în mod nejustificat alte categorii de părți interesate ce ar putea livra expertiză pe subiecte electorale. În pofida faptului că Asociația Promo-LEX nu este parte a diasporei, fiind o asociație națională cu experiență vastă de observare a alegerilor, considerăm judicios de a răspunde apelului lansat și a veni cu recomandările de rigoare.

De asemenea, atenționăm BDR asupra *lipsei termenului limită pentru prezentarea recomandărilor*. Art. 12 alin. (2) din Legea nr. 239-XVI stipulează că termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice. Anunțul a fost plasat pe 10 septembrie 2019, respectiv termenul limită ar fi 24 septembrie 2019. Însă potrivit Programului calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor parlamentare noi din data de 20 octombrie 2019² data limită de

¹ Amintim că în Legea de modificare a Codului electoral au fost incluse și dispoziții tranzitorii. Conform acestora, în cazul în care mandatul unui deputat ales într-o circumscripție uninominală se declară vacant cu cel puțin 180 de zile până la expirarea mandatului Parlamentului de legislatură a X-a, se vor organiza alegeri parlamentare parțiale, care se vor desfășura în conformitate cu legislația în vigoare până la data adoptării prezentei legi, cu excepția raporturilor juridice privind: a) obligativitatea prezentării certificatelor de integritate; b) agitația electorală; c) documentele de identificare a alegătorului, care vor fi reglementate de legislația în vigoare, aplicată în mod corespunzător.

² Programul calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor parlamentare noi din data de 20 octombrie 2019 <http://bit.ly/2lOieNF>

Tinerii din Moldova, despre experiența de a fi observator la alegerile și dezbaterile școlare din Oslo

„Norvegia – cea mai democratică țară din lume”, aceasta este concluzia celor trei tineri din cadrul Asociației Promo-LEX care în perioada 2-7 septembrie curent, au avut oportunitatea de a efectua o vizită de studiu în capitala Norvegiei, unde au observat alegerile și dezbaterile școlare din Oslo.

Maria Toma, a rămas impresionată de implicarea tinerilor din Norvegia în procesele decizionale și de campaniile electorale desfășurate în școlile norvegiene. „ Reprezentanții partidelor

tinere sunt invitați în școli unde sunt organizate dezbateri politice și își prezintă programul electoral elevilor. După doar câteva zile, tinerii au ocazia să participe la alegerile organizate în școală și să-și manifeste opțiunea în favoarea unui sau altui partid. Este interesant că în Norvegia nu se admit nereguli, oamenii sunt responsabili și punctuali, iar cele mai importante valori pe care este construită societatea sunt încrederea și integritatea,” susține Maria Toma, participantă în cadrul programului PromoTE.

Experiența pe care a căpătat-o coordonatorul local de campanie „IEȘI la VOT!”, Cristian Dolință, în Norvegia îi va fi mai mult decât utilă: „ ... acolo am observat dorința deputaților de a crea o țară mai bună și de a activa în folosul cetățenilor. Un factor care impune deputații norvegieni să facă modificări este faptul că ei fac parte din societate, circulă cu transportul public, cu bicicleta, fără pază lângă ei. Sunt aproape de popor, și se întâlnesc cu aceleași probleme

cotidiene ca și cetățeanul simplu.”

Observatorul pe Termen Scurt Promo-LEX, Cătălin Lupașcu, a rămas impresionat de energia tinerilor din Norvegia „ ... sunt interesați de politică și de ceea ce fac autoritățile, plini de inițiativă și apărători înrăiți ai mediului. Ei au valori și interese, care într-o mare măsură diferă de cele ale tineretului din Moldova. Problema mediului la noi nu este așa de mult discutată ca acolo și tineretul Republicii Moldova nu

este prea interesat de procese electorale, de a-și apăra drepturile sau libertățile în situațiile în care le sunt vădit încălcate. Deja cred că doar afluxul de valori din Occident, schimburile de experiență, studiile prin intermediul programelor internaționale vor schimba tineretul din Republica Moldova și le vor oferi inspirație și interes pentru o viață mai bună.”

Turneul de studiu a fost inițiativa organizației pentru drepturile omului, Comitetul Helsinki din Norvegia. Astfel, mai mulți tineri studenți din Azerbaidjan, Moldova, Ucraina au avut posibilitatea să observe alegerile școlare și dezbaterile școlare din Oslo, înainte de alegerile municipale din Oslo desfășurate în data de 9 septembrie 2019.

Misiunea de observare Promo-LEX: Modificările legislative de pe ultima sută de metri creează ambiguități substanțiale în rândul participanților la procesul electoral

Misiunea de Observare Promo-LEX a prezentat astăzi, 5 septembrie 2019, [datele celui de-al doilea Raport de Monitorizare a alegerilor locale generale și alegerilor parlamentare noi din 20 octombrie 2019](#). Raportul cuprinde rezultatele monitorizării în perioada 15 august și 3 septembrie 2019.

Operarea modificărilor la Codul electoral în perioada electorală influențează negativ corectitudinea și previzibilitatea procesului electoral

Misiunea de Observare Promo-LEX este îngrijorată de modificarea pe parcursul perioadei electorale a unor acte legislative, prin Legea nr. 113/ 2019, care vizează așa aspecte fundamentale pentru procesul electoral ca: agitația electorală, finanțarea campaniilor electorale, desemnarea și înregistrarea concurenților etc. Menționăm că organizarea procesului electoral este împovărată și însoțită de incertitudini, în condițiile în care modificările Codului electoral au intrat în vigoare la 15 zile după începutul perioadei electorale pentru alegerile parlamentare noi și cu doar 2 zile înainte de începutul perioadei electorale pentru alegerile locale generale

Suplimentar, anumite prevederi, inclusiv privind finanțarea campaniilor electorale, urmează a fi aplicate în mod diferențiat pentru cele două scrutine din 20 octombrie 2019,

alegerile parlamentare noi desfășurându-se preponderent potrivit legislației electorale vechi, iar cele locale generale în baza legislației noi.

Modificarea legislației privind finanțarea campaniei electorale impune CEC să publice locul de muncă a donatorilor din rapoartele financiare

Noile prevederi legale reglementează nuanțat calitatea de donator a persoanelor cu funcții de demnitate publică, de funcționari publici, inclusiv cu statut special, sau de angajați în organizații publice prin limitarea expresă a sumelor donate. În acest fel, Promo-LEX atrage atenția CEC că locul de muncă a donatorului ar trebui să fie făcut public în rapoartele financiare, ori numai așa cetățenii, dar și jurnaliștii de investigație vor avea posibilitatea să monitorizeze sumele donate de funcționarii publici. Și doar așa în circumstanțele actuale normele legale pot fi puse în aplicare.

Reiterăm, că în opinia Promo-LEX, CEC trebuie să facă accesibile datele respective atât în rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale, a grupurilor de inițiativă dar și a partidelor politice.

Activități cu tentă electorală în creștere, utilizarea în continuare a resurselor administrative

În contextul *Alegerile parlamentare noi*, MO Promo-LEX constată un activism sporit al potențialilor candidați pentru funcția de deputat în parlament în circumscripțiile uninominale, fiind înregistrate 41 grupuri de inițiativă. Dintre aceștia, 68% din candidați sunt desemnați de partide politice și un bloc electoral. Doar doi subiecți cu drept de desemnare – Blocul Electoral ACUM și PLR au candidați pentru toate cele 4 circumscripții.

În perioada monitorizată au fost identificate cel puțin 40 cazuri ce pot fi interpretate drept activități cu tentă

electorală: PSRM (25), PN (6), Blocul Electoral ACUM (5), PDM (2), PPȘ (1) și PCRM (1). La fel, au fost identificate cel puțin 10 cazuri ce pot fi interpretate drept utilizare a resurselor administrative (8 – PSRM, 1 – PDM, 1 – potențial candidat, la moment neafiliat politic).

MO Promo-LEX a constatat în continuare cel puțin 4 situații ce pot fi interpretate drept implicare a Președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon, în promovarea PSRM și a potențialilor candidați ai acestuia pentru alegerile locale generale.

De asemenea, în perioada monitorizată, au fost raportate cel puțin 3 evenimente cu potențial impact electoral și transfer de imagine, organizate cu implicarea fundațiilor/organizațiilor asociate cu partidele politice: 2 cazuri – *Fundația "Renato Usatîi"* și un caz – *A0 "Pentru Orhei"*.

De asemenea în contextul alegerilor locale, MO Promo-LEX a identificat cel puțin 14 cazuri ce pot fi calificate drept desemnare a candidaților înainte de termen: 9 cazuri – USB și 5 cazuri – Blocul ACUM (PPPDA/PAS). Contextual, MO Promo-LEX reiterează poziția sa privind necesitatea extinderii perioadei de desemnare în cazul alegerilor locale, care este cea mai scurtă comparativ cu alegerile parlamentare și prezidențiale.

Restrângerea dreptului la vot a alegătorilor care nu dispun de domiciliu sau reședință

Paradoxal, dar cu toate că CEC a aprobat micșorarea numărului de mandate de consilier în unele consilii locale de nivelul doi și întâi, pe motivul diminuării populației din regiunile respective, atestăm în continuare o creștere a numărului de alegători înregistrați în Registrul de Stat al Alegătorilor, în special a celor fără domiciliu sau reședință.

De asemenea, MO Promo-LEX atrage atenția că este reală probabilitatea restrângerii dreptului constituțional de a alege în cadrul scrutinelor local și parlamentar din 20

octombrie 2019 a alegătorilor care nu dispun de domiciliu sau reședință, numărul cărora este de peste 200 mii alegători.

Accesibilitate redusă în sediile CECE II și lipsa informațiilor publice afectează gradul de încredere a populației

Cu referire la *Alegerile locale generale din 20 octombrie*, am constatat în mod repetat, CECE II Bender nu a fost constituit. Din cele 35 de CECE II constituite, doar 66% au afișate datele referitoare la componența membrilor CECE II și doar 71% au afișat orarul de lucru al CECE II, la sediile acestora, în locuri vizibile.

Atestăm o situație relativ echilibrată din perspectiva asigurării echilibrului de gen în cadrul CECE II, totuși la funcția de președinte CECE II, femeile sunt în minoritate fiind reprezentate în 40% din cazuri. Doar 7 sedii ale CECE II (20%) pot fi considerate accesibile în baza condițiilor prevăzute de actele normative ale CEC.

Pentru organizarea *Alegerilor parlamentare noi* CEC a constituit în termene legale toate patru CECEU, în același timp, MO Promo-LEX a constatat că la formarea CECEU membrii nu au fost desemnați de către toți subiecții ce dețin acest drept.

Asociația Promo-LEX va desfășura Campania de informare, educație electorală și mobilizare apolitică a cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot „*Dau Votul Pentru ...*”. Ea va include: activități de informare „din ușă în ușă”, realizate în 70 de localități cu implicarea a 34 de coordonatori și a peste 200 voluntari; 10 dezbateri electorale publice în 10 localități rurale și urbane; dezbateri TV și Radio; crearea și diseminarea a 2 spoturi video; campanie de informare și mobilizare apolitică online etc.

Misiunea de Observare a Alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019 este desfășurată de Asociația Promo-LEX cu

suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul “Democrație, Transparență și Responsabilitate”.

Raportul Nr. 2 integral poate fi accesat [aici](#).

Pentru informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX;

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

CtEDO a pronunțat hotărârea pe marginea a 6 cauze privind încălcarea drepturilor omului în regiunea transnistreană. Suma prejudiciilor este de 130.550 Euro

Astăzi, 3 septembrie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a făcut publică hotărârea sa pe marginea a 6 cauze ce țin de încălcarea drepturilor omului în regiunea transnistreană. Este vorba despre cauzele Beșleaga și Bevziuc (Cerere nr. 29182/14), Ursu (25197/11), Boltenco (Cerere nr. 28972/13), Petiș și alții (Cerere nr. 6151/12), Samatova (Cerere nr. 8064/11), Dobrovitskaya (41660/10). Toate cauzele menționate au fost depuse împotriva Guvernului Federației Ruse și al Republicii Moldova și au fost reprezentate de Promo-LEX.

Curtea a constata violarea articolelor: art.3 al Convenției

Europene pentru Drepturile Omului și anume condițiile inumane și degradante de detenție, art. 5 privind dreptul la libertate și siguranță, art. 6 dreptul la un proces echitabil, art. 13 al Convenției, dreptul la un remediu efectiv și art. 2 al Protocolului Nr. 4 libertatea de circulație de către Guvernul Federației Ruse. Detalii găsiți [aici](#).

Astfel, Înalta Curte a dispus spre încasare, suma de 121 550 Euro cu titlul de prejudicii morale și 9 000 Euro costuri și cheltuieli pentru reprezentare din contul Federației Ruse.

Reamintim, cazul **Vitalii Beșleaga și Serghei Bevziuc**, cofondatori ai societății de producere și realizare a apei minerale terapeutice „Varnița Unicum” a ajuns în vizorul opiniei publice după ce la 15 noiembrie 2013 cei doi au fost răpiți de către angajații așa-numitului “comitet de anchetă al rmn”, cu aplicarea violenței fizice. Detalii găsiți [aici](#).

La 4 noiembrie 2014, așa numita Judecătorie supremă de la Tiraspol a dispus eliberarea oamenilor de afaceri, totuși imediat după eliberare din penitenciarul din satul Hlinaia, cei doi au fost răpiți și transportați într-o direcție necunoscută de către persoane înarmate, cu cagule pe cap, care au venit la penitenciar cu mașini fără numere de înmatriculare. Vitalii Beșleaga și Serghei Bevziuc au fost eliberați la 1 decembrie 2014.

Alexandru Ursu este fost ofițer operativ de sector al postului de poliție Hagimus al CPR Căușeni, locotenent de poliție și a fost deținut în perioada iulie 2009 – noiembrie 2012, în închisoare din s. Hlinaia, regiunea transnistreană. Acesta a fost răpit la 21 iulie 2009 de către reprezentanții milițieni de la Tiraspol și acuzat de fals în acte și escrocherie, la procurarea unui bun imobil în stânga Nistrului. [Detalii despre acest caz](#).

În cauza **Serghei Boltenco**, reclamantul a fost reținut în anul 2005 pentru presupuse acuzații de „sustragere de la locul de muncă”. Din cauza condițiilor în care era deținut, dar și a lipsei asistenței medicale, starea sănătății sale s-a agravat continuu. Reclamantul a suferit un atac de cord, care nu a fost tratat corespunzător. El a fost deținut timp de 8 ani și a fost eliberat în decembrie 2014.

Ivan Samatov a fost înrolat forțat în „armata” din regiunea transnistreană, în anul 2005, unde a fost supus tratamentelor inumane și degradante și obligat să efectueze diverse munci în favoarea ofițerilor. Din cauza maltratărilor continue Ivan a părăsit unitatea militară. Ulterior acesta a fost reținut de miliție și readus în aceeași unitate militară, unde maltratările au continuat. Pentru “dezertare”, reclamantul a fost condamnat la 5 ani detenție.

În cauza **Petiș și alții** reclamanții au fost arestați de miliție și plasați în detenție între 27 și 31 august 2009.

Elenei Dobrovițcaia a fost răpită de miliția de la Bender în iunie 2010 și ținută ostatică pentru că mama acesteia Zinaida Ciuhnenco, nu s-a prezentat la anchetator. Aceasta a fost eliberată la câteva zile după ce cazul său a fost făcut public.

Pentru mai multe detalii, contactați:

Alexandru Postica, Avocat, Director de Program, Asociația Promo-LEX,

Tel: (22) 450024,

GSM: 069104851,

e-mail: info@promolex.md

Constataările Promo-LEX privind finanțarea partidelor politice pentru primul semestru al anului 2019

Monitorizarea finanțelor partidelor politice rămâne una din prioritățile Asociației Promo-LEX și este realizată în scopul îmbunătățirii practicilor existente în domeniu și prevenirii cazurilor de încălcare a legislației, promovând bunele practici în materie de raportare financiară de către partidele politice.

Vineri, 23 august 2019, Asociația Promo-LEX a făcut public Raportul [„Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Semestrul I, anul 2019”](#).

Potrivit concluziilor Raportului rata de prezentare a Rapoartelor financiare, de către partidele politice rămâne a fi una înaltă 91,30 % pentru semestrul I, 2019, cifrele pentru anii precedenți fiind 96% (2018) și 93% (2017). Totuși partidele politice urmează să depună efort în vederea îmbunătățirii calității raportării.

Astfel, conform rapoartelor anuale prezentate la Comisia Electorală Centrală, din 42 de formațiuni politice vizate, 25 au indicat venituri în sumă de 50 734 049 lei și un total al soldului inițial de 81 921 417 lei. Alte 17 partide nu au indicat venituri și cheltuieli.

Din partidele cu o singură sursă de venit fac parte 8 formațiuni, care au mizat în sem. I al anului 2019 în exclusivitate pe finanțarea de la bugetul de stat. Alte 12 au indicat surse mai diversificate precum cotizații sau donații (din partea pers. fizice/juridice, materiale), dar și subvenții sau alte venituri.

Procesul de colectare a donațiilor prin intermediul utilizării echipamentelor de calcul și control necesită o supraveghere mai riguroasă

Donațiile în numerar continuă să fie una din sursele principale ale donațiilor către partidele politice, dar colectarea acestora cu sau în lipsa utilizării echipamentelor de casă și control (ECC) conform prevederilor legale stabilite de Serviciul Fiscal de Stat, rămâne a fi în zona necunoscutului. Promo-LEX reiterează faptul că CEC are suficiente mecanisme și pârghii pentru a verifica dacă ECC sunt utilizate, inclusiv dacă este cazul să verifice autenticitatea semnăturilor donatorilor. Mai mult respectarea legislației din perspectiva utilizării ECC în conformitate cu actele normative aprobate de SFS, rămâne a fi și responsabilitatea instituției.

Una din recomandările formulate și reiterate de către Promo-LEX prevede sau necesitatea modificării Regulamentului, astfel încât colectarea donațiilor similar colectării cotizațiilor să fie făcută prin eliberarea bonurilor de plată sau stabilirea cazurilor când prevederile legislației sunt încălcate, cercetarea acestor cazuri și aplicarea sancțiunilor de rigoare. Astfel de acțiuni ar spori gradul de transparență și echitate în procesul de finanțare a partidelor politice din Republica Moldova.

În rezultatul comparării cheltuielilor raportate la CEC cu cele estimate de către Asociație Promo-LEX, constatăm că 7 partide politice nu au raportat cheltuieli în sumă de 7 266 559 lei (categoria de cheltuieli pentru evenimente publice,

tradițional a fost cea mai netransparentă, potrivit constatărilor).

Imperfectiunea modelului de raport financiar propus de către CEC obstrucționează în continuare accesul la plenitudinea informațiilor financiare. Lipsa în formularele de rapoarte financiare ale rubricilor destinate categoriilor de cheltuieli precum „consultanță politică”, „recompense pentru voluntari și agitatori”, dar și lipsa în rapoarte a sub categoriilor precum “cheltuieli pentru panouri stradale”, “cheltuieli pentru publicitate electronică”, “cheltuieli pentru publicitate promoțională”, “presa scrisă”, le permit subiecților raportării să generalizeze datele, minimizând transparența cheltuielilor pe categoriile de cheltuieli menționate.

Raportul integrală poate fi consultat [aici](#).

Raportul privind „Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Semestrul I, anul 2019” este realizate în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate” finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Pentru mai multe informații, contactați:

Carolina Bondarciuc, Ofițer de comunicare

Asociației Promo-LEX;

GSM: 060 280 980;

E-mail: carolina.bondarciuc@promolex.md

Concluziile Raportului Promo-

LEX privind transparența activității administrației publice locale de nivelul II pentru prima jumătate a anului 2019

Autoritățile locale reprezintă o verigă importantă a procesului decizional național, iar transparența acestui proces la nivel local și accesul la informația cu caracter oficial este un aspect necesar în asigurarea eficienței procesului de elaborare a deciziilor, a legalității și legitimității autorităților implicate.

Pornind de la această premisă, Asociația Promo-LEX a prezentat cel de-al cincilea raport de monitorizare a transparenței activității administrației publice locale de nivelul II și a UTA Găgăuzia, realizat în baza constatărilor raportate de monitori, care au observat activitatea actorilor implicați în procesul decizional pentru perioada 01.01.2019 – 30.06.2019

Pentru perioada de monitorizare vizată în Raportul nr. 5 rămâne valabilă concluzia privind insuficiența respectării prevederilor legale ce țin de transparența procesului decizional de către APL II.

RAPORTUL nr. 5

Perioada de monitorizare: 01.01.2019 - 30.06.2019

MONITORIZAREA TRANSPARENȚEI ACTIVITĂȚII
ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE DE NIVELUL II
ȘI A UTA GĂGĂUZIA

Publicat la 22 august 2019

Chișinău 2019

Potrivit raportului, preferințele de comunicare dintre APL și părțile interesate de procesul decizional în mare parte au rămas aceleași, cea mai utilizată sursă de comunicare fiind pagina web. Chiar și așa în semestrul I 2019, Promo-LEX constată o diminuare a nivelului conformității prevederilor legale a conținutului paginilor web ale APL la capitolul transparență decizională.

Astfel, dacă în semestrul II 2018, 91% din APL monitorizate au publicat deciziile și materialele aferente acestora, atunci în semestrul I 2019 – doar 83%. În cazul anunțurilor privind organizarea consultărilor publice – dacă în semestrul II 2018 au fost publicate de 83% din APL, atunci în semestrul I 2019 – doar de 54% din APL. Nu au suportat modificări aspectele privind publicarea regulilor interne (34% din APL) și a rapoartelor anuale privind transparența decizională (51%).

Situația ar putea fi explicată prin contextul politic instabil și plin de incertitudini creat în prima parte a anului 2019 în urma alegerilor parlamentare dar și faptul că administrația publică locală este la final de mandat.

Analiza Promo-LEX a rezultatelor per APL, demonstrează că cele mai bune rezultate în ceea ce privește conformitatea conținutului paginilor web ale APL la capitolul transparență

decizională, sunt înregistrate de autoritățile din r. Rîșcani, mun. Bălți, r. Criuleni și r. Fălești. La extrema opusă – cu cele mai slabe rezultate, sunt APL din r. Taraclia, r. Briceni, r. Dondușeni, r. Rezina și r. Ialoveni.

Accesibilitate crescută la informațiile cu caracter public, dar micșorarea rolului consultărilor publice

Atestăm o creștere cu 25,72% a ratei furnizării răspunsurilor de către APL de nivel II în termen legal și cu un conținut complet la solicitările de informații cu caracter public.

Totodată, dat fiind neorganizarea sau lipsa anunțurilor privind organizarea consultărilor publice de APL, s-a constatat o diminuare cu 18,58% a utilizării mecanismul dezbaterilor publice și participării la acestea atât de reprezentanții APL, cât și părțile interesate.

Ședințele autorităților deliberative ale APL II – mai transparente

Prevederile legale în domeniul gradului de transparență a procesului de pregătire și desfășurare a ședințelor autorităților deliberative ale APL II, în mare parte, sunt respectate. Conform monitorilor Promo-LEX, în semestrul I 2019, autoritățile deliberative ale APL s-au întrunit în cel puțin 89 de ședințe, la două dintre acestea nu a fost întrunit cvorumul necesar. Toate ședințele au fost accesibile monitorizării de către Promo-LEX, iar rata publicării ședințelor pe pagina web a crescut cu 2,8%. Numărul deciziilor publicate în Registrul de Stat al Actelor Locale a crescut cu 6,89%, fiind incluse în cazul a 86,20% din ședințe.

Transmisiunile live a ședințelor autorităților deliberative de nivelul II reprezintă un element de maximă transparență a procesului decizional, Asociația Promo-LEX apreciază faptul că cetățenii au putut urmări activitatea organelor deliberative locale în cazul a 26 de ședințe din 89. Printre APL care folosesc pe larg transmisiunea live se numără: mun. Bălți,

mun. Chișinău, Fălești Soroca, Taraclia, UTA Găgăuzia, Nisporeni, Soroca și Drochia.

Portalul guvernamental al funcțiilor publice, rămâne a fi slab utilizat de către autorități

Asociația Promo-LEX constată o stare moderat pozitivă la compartimentul *transparența concursurilor pentru ocuparea funcției publice*. Autoritățile APL care au indicat organizarea concursurilor au respectat în mare parte condițiile de publicare a acestora prin plasarea anunțului și a condițiilor pe pagina web și în mass-media. Totuși, plasarea anunțurilor despre organizarea concursurilor pe portalul guvernamental al funcțiilor publice, www.cariere.gov.md, în continuare rămâne a fi slab utilizată de către autorități, cu atât mai mult că reprezintă o sursă obligatorie de publicare a anunțurilor, conform prevederilor legale.

Nivel scăzut al transparenței procesului de achiziții

Rămâne alarmant faptul că paginile web oficiale ale APL asigură un nivel scăzut al transparenței procesului de achiziții, aceasta rezumându-se la publicarea Planurilor de achiziție. Concomitent, APL nu publică pe site-urile oficiale dările de seamă privind achizițiile publice de valoare mică și, respectiv, rapoartele trimestriale/semestriale și anuale privind monitorizarea executării contractelor de achiziție publică (18 din 35 APL). Comparativ cu perioadele anterioare, constatăm o diminuare a numărului de APL care s-au conformat prevederilor legale. Astfel, am atestat o diminuare cu 2% la capitolul publicării raportului semestrial privind Monitorizarea Contractelor de Achiziții (MCA), cu 10 % la publicarea planului de achiziții, cu 3% la aprobarea raportului semestrial MCA, etc.

Raportul integral poate fi accesat [aici](#).

Inițiativa de monitorizare a transparenței activității autorităților APL de nivelul II și a UTAG este finanțată de

Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate” (august 2016 – iulie 2019). Opiniile exprimate în rapoartele publice Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Pentru informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX;

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md